

УДК 330.341:005.936:657.421.3
DOI: 10.15673/ie.v11i2.1397

Вігуржинська С.Ю.

кандидат економічних наук, доцент
E-mail: svetlana.u@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-6624-9982

Колесник В.І.

кандидат економічних наук, доцент
кафедра управління бізнесом
Одеська національна академія харчових технологій
вул. Канатна, 112, м. Одеса, Україна, 65039
E-mail: brig_od@i.ua
ORCID ID: 0000-0003-3603-1303

РОЛЬ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуті основні види нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності. Показана їх роль в процесі формування інноваційного розвитку бізнесу. Аналізується місце інтелектуальних ресурсів як сукупності знань, вмінь, рівня і якості освіти, що реалізуються у вигляді отримання патентів, ліцензій, росту вмінь і кваліфікації людей з метою підвищення інноваційної привабливості підприємства. Зростання ролі інтелектуальних ресурсів визначається як основа креативної виробничої політики, що сприяє розробці ефективної стратегії розвитку та конкурентоспроможності компанії. Показано взаємозв'язок використання інтелектуальних ресурсів та досягнення підприємством комерційного успіху за рахунок впровадження широкого спектру інноваційних технологій. Звертається увага на необхідність сертифікації, відповідності системи менеджменту сучасним вимогам та міжнародної стандартизації виробів. Наведені приклади стратегічних помилок менеджерів та показані наслідки їх некомпетентних дій на розвиток компанії в умовах динамічного ринку.

Ключові слова: нематеріальні активи, інтелектуальні ресурси, нематеріальні ресурси, інноваційний розвиток.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В сучасному світі діяльність будь-якого підприємства здійснюється в умовах посилення конкуренції та розвитку нових інформаційних технологій. Саме тому відбувається зміщення акцентів в веденні бізнесу на користь нематеріальних ресурсів. Істотно посилюється роль нематеріальних активів в ефективному функціонуванні організації та збільшенні вартості бізнесу в цілому.

Інформаційна економіка диктує необхідність формування кадрового прошарку високої кваліфікації, патентного захисту новітніх технічних рішень, фокусування творчих ресурсів на рішенні наукомістких завдань. Частка нематеріальних активів неухильно зростає, набагато випереджаючи динаміку примноження матеріальної складової капіталу. Розширенню сегменту прогресивних технологій сприяють досягнення фундаментальної науки, новітніх прикладних досліджень. Особливо це явище характерне для розвинених держав.

Для постсоціалістичних країн орієнтація на інноваційну сферу – єдиний шанс зайняти гідну нішу серед провідних гравців світового ринку. Первісною

задачею цих держав, свого роду «training'гом» міг би стати випуск високотехнологічної конкурентоспроможної продукції, поступове заміщення імпортованих товарів на власному ринку. Активна участь у світовій торгівлі можлива при умові введення міжнародної стандартизації для товарів, які призначені для зовнішнього ринку. Важливим вектором розвитку нашої країни стає орієнтація на підйом власного енергетичного потенціалу, посилення ролі екологічної енергетики та оновлення сировинного комплексу промисловості. Використання новітніх технологій та стимулювання переходу капіталу в ці сфери дозволить Україні без огляду на зовнішні фактори підтримувати на належному рівні традиційні виробництва, розвивати перспективні галузі економіки. Цьому повинні сприяти нові концепції та технології, які засновані на останніх досягненнях економічної науки та світового досвіду.

Основу економіки знань складають нематеріальні активи та інтелектуальний капітал. Цим вона і відрізняється від індустріальної економіки, яка заснована на матеріальних активах та фінансовому капіталі. «Ключовим елементом» успішної виробничої діяльності і ділової ефективності стає досягнутий рівень

інноваційного розвитку підприємства, який, переважно, буде визначатися наявними нематеріальними ресурсами та раціональністю їх використання [1].

Аналіз останніх публікацій по проблемі.

Зростаюча роль інтелектуальних ресурсів та їх вплив на ефективність функціонування сучасних підприємств показані в наукові працях таких вчених, як Макаров В., Башняника Г., Санніков А., Пахомова Ю., Мінтцберг Г., Савчук В., Чухно А., Горбашко Е., Клімов С., Стюард Т., Свейбі К.-Е. та інших, які наголошують, що успіх та прогресивний розвиток матимуть завжди ті підприємства, які забезпечують оптимальні пропорції між творчими здібностями людини та його іншими ресурсами. Аналізу інтелектуальних ресурсів присвячені різні напрямки економічної науки. Існуючі теорії, як правило, досліджують окремі аспекти проблеми, переважно розглядаючи види інтелектуальних ресурсів у таких напрямках, як інноваційний розвиток, людський капітал, соціальний капітал, інтелектуальний капітал, інформація та знання.

Формулювання цілей дослідження. Систематизувати коло проблем, які є супутніми впливу нематеріальних ресурсів на забезпечення інноваційного розвитку компанії. Показати значення та зв'язок основних видів нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності у формуванні інноваційного розвитку бізнесу.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. В практиці підприємств інтелектуальна власність може бути використана в ролі нематеріальних активів [2]. Сферу таких активів можна уявити у вигляді декількох основних категорій:

I. Ділова репутація і унікальність (виняткові ознаки і переваги компанії на тлі конкурентів).

II. Кадровий потенціал (кваліфікація робітників та ділова порядність керівників).

III. Інтелектуальний капітал (власні технологічні, інформаційні та рекламні наробки).

Варто зазначити, що наведе розділення достатньо умовне, оскільки названі групи мають ряд спільних ознак, а їх підсистеми перетинаються (рис.1).

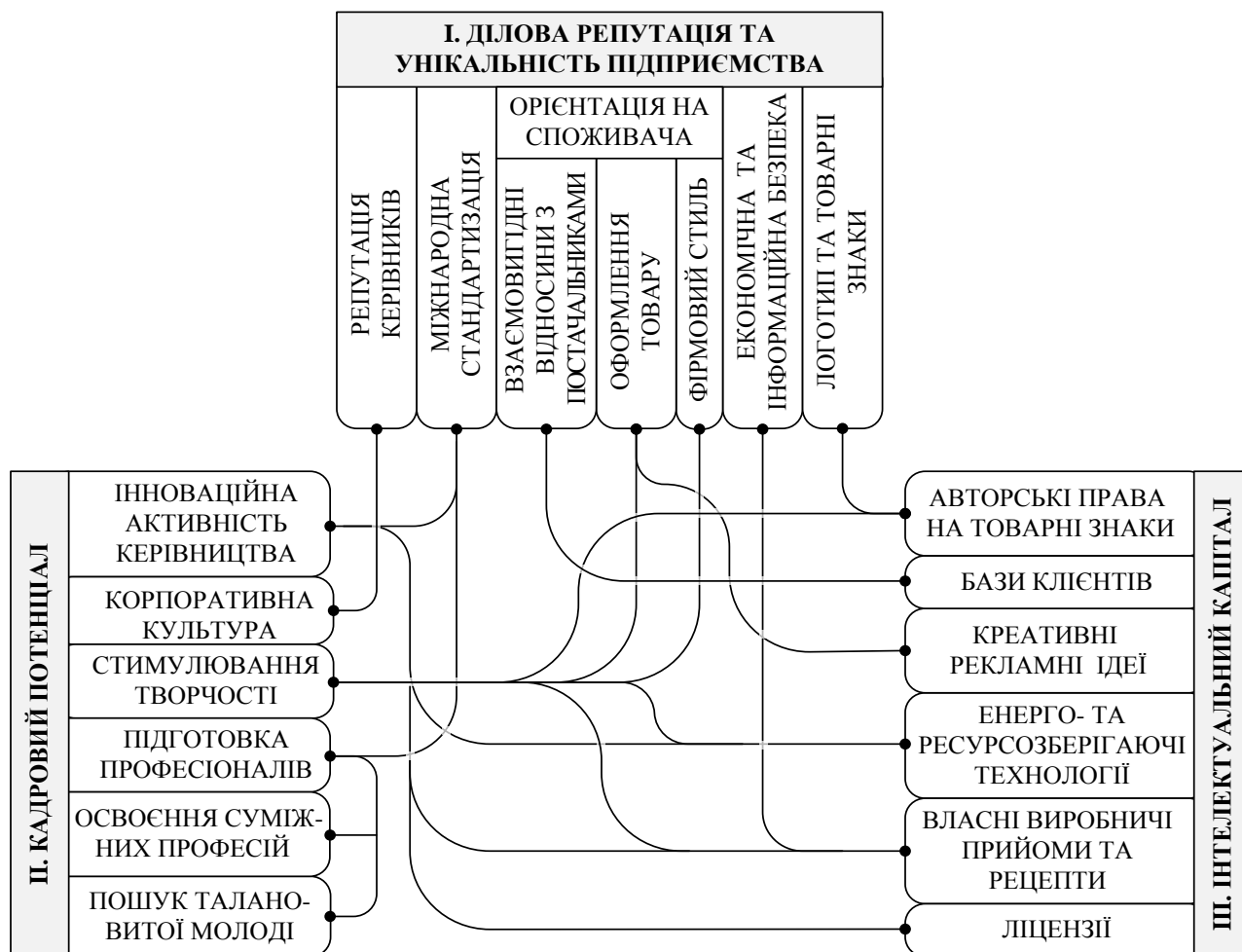

Рис. 1. Підсистеми нематеріальних активів та їх взаємозв'язок*

*складено авторами

До першої групи також належать активи, пов'язані з маркетингом – орієнтація на споживача, більш повне урахування його індивідуальних потреб, позадоговірні відносини з клієнтами, логотип, особливе оформлення товарів, специфічний дизайн упаковки. Важливими для іміджу компанії є наявність сервісних центрів, надійна мережа постачальників сировини і запозичених виробів. Вміле поєднання названих ознак, прогресивна система управління і ефективно планування бізнес-процесів забезпечують стійкі конкурентні переваги компанії.

Більшість підрозділів першої групи досить широко висвітлені в літературі [3, 4, 5]. Хотілося б особливо зупинитися на доцільності введення міжнародних стандартів продукції. Це необхідно для створення на міжнародному рівні узгоджених і визнаних вимог щодо якості продукції. Звичайно, сертифікація і періодичне підтвердження відповідності стандартам вимагає значних зусиль, а іноді і істотної перебудови всього виробництва. Однак тільки такий підхід дозволить компанії виводити на ринок конкурентоспроможні продукти нарівні із західними виробниками.

Існують суто територіальні асоціації стандартів. Вони більшою мірою спеціалізовані, але від цього не є менш авторитетними. Одним з потужних світових генераторів технічних стандартів є Американське товариство інженерів-механіків (ASME). ASME – визнана у всьому світі професійна некомерційна організація, яка орієнтується на проблеми навчання в інженерній сфері інспекторів та власників підприємств. ASME має більш ніж столітню історію формування стандартних правил безпеки. В тому числі: емностей високого тиску, транспортних цистерн і компонентів ядерних енергетичних установок [6]. У функції комітету також входить контроль в процесі експлуатації об'єктів, а їх інженерна оцінка повинна узгоджуватися з принципами стандартів ASME.

Найбільшою і найбільш представницькою регламентуючою організацією є Міжнародна Система Стандартів (ISO). Цей орган має повноваження координувати на міжнародному рівні розробку різних промислових стандартів і здійснювати процедуру прийняття їх в якості міжнародно-правових актів. Штаб-квартира ISO знаходиться в Швейцарії, а її членами є 164 країни і понад три тисячі організацій [7]. Спеціалізовані комітети ISO випустили тисячі документів, які встановлюють якісні параметри практично в будь-яких галузях і напрямках економіки.

Крім чисто технічних документів ISO введено втручається у сферу методичних (методологічних) регламентів. З їх допомогою можна розгорнути найбільш оптимальну систему якісного управління та забезпечити підвищення конкурентоспроможності на міжнародному рівні. Наприклад, серія ISO 9000 охоплює теми міжнародної стандартизації менеджменту якості, вимоги до систем управління якістю продукції, комплекс рекомендацій, що забезпечують стабільно активне зростання компанії за рахунок грамотного управління якістю, вимоги до аудиту управлінських систем.

Система менеджменту якості ISO 9001 розг-

лядає управлінські питання і, частково, сегмент кадрової політики. Рекомендований клієнтоорієнтований підхід охоплює сферу співробітництва, яка не обмежена тільки кінцевими клієнтами, а й вводить в її орбіту структурні підрозділи компанії. По суті, всі ці об'єкти, як і їх працівники, повинні утворити своєрідний виробничий ланцюжок, що орієнтований на покупця. Завдяки системному підходу досягається координація зусиль всіх відділів. В даному питанні, прикладом повинні виступати лідери компанії, але кожен працівник мусить розуміти який його власний внесок в якість продукції підприємства та ЗНАТИ, чому саме його дії впливають на досягнення успіхів підприємства.

Аналіз розглянутого підрозділу першої групи нематеріальних активів ще раз підтверджує взаємозв'язок та спадкоємність окремих факторів, які представлені на рис. 1. Не дивлячись на часткове «перетинання» кадрових аспектів в комплексах I і II, виділення кадрових розділів в окрему групу не випадкове і цілком виправдане. Важливим аспектом другого блоку є корпоративна культура співробітників, згуртованість їх команди, відчуття причетності до вирішення нагальних завдань компанії. До настання ери роботів і створення штучного інтелекту саме здібності і талант людини будуть визначати обличчя фірми, генерувати і зміцнювати її інтелектуальний капітал. Необхідність стимулювання персоналу для всіх очевидна. Однак в більшості випадків практикуючі керівники ототожнюють категорії «мотивація» і «стимулювання продуктивності праці». Вони розглядають як певний інструментарій спонукання людини до підвищення випуску продукції в одиницю часу. При цьому роль основного важеля в даному питанні відводять переважно матеріальному стимулюванню. На наш погляд, таке трактування справедливе лише у разі виконання працівником рутинних і виробничих завдань [8].

Орієнтація на інноваційний бізнес диктує необхідність нових підходів до мотиваційної функції. Невідворотність матеріального заохочення в даному випадку не завжди спрацьовує. Для виховання і затвердження особливих персональних якостей, реалізації дослідницького потенціалу і стимулювання віддачі творчих кадрів можна практикувати більш гнучкі і нетрадиційні підходи. Такі, які здатні формувати спільноти кваліфікованих працівників, що володіють знаннями, досвідом, творчою складовою. Від фахівців нової формації, зайнятих в інноваційному бізнесі, потрібно прагнення до самоорганізації, бажання перетворити завдання в творчий процес і отримати задоволення від знайденого нестандартного підходу. Важливо стимулювати в будь-яких формах задатки активної позиції особистості.

Ознакою вмілої кадрової політики слід вважати здатність виявляти таланти «на ранніх підступах». Для цього практикують участь представників компанії в студентських «ярмарках спеціальностей», оплату навчання обдарованих особистостей в престижних вузах, укладання з ними контрактів на працевлаштування [9].

Розглядаючи фактори кадрової групи (рис.1) необхідно зупинитися на ще одному важливому моменті. Назвемо його «компетентність і ціна помилок». Неправильні дії рядових працівників дорого обходяться компанії. Вони – причина травм, браку, зриву терміну поставок. Але збиток від таких явищ не йде ні в яке порівняння з промахами менеджерів вищої ланки. В умовах економіки, заснованої на знаннях, їх невірні кроки будуть мати сумні наслідки.

Інноваційна економіка не пробачає ні помилок дій, ні бездіяльності. Від стратегічних помилок не застраховані навіть відомі фірми. Ось кілька прикладів, які одночасно охоплюють інтелектуальні та кадрові ресурси (макрогрупи II і III на рис.1). Перший в світі графічний інтерфейс для персональних комп'ютерів з використанням іконок (вікон) був розроблений компанією Хегох. Але це технічне рішення довгий час було не затребуваним і всерйоз не сприймалося ані інженерним штатом, ані керівництвом. У той час, як Хегох упустив ініціативу і не зміг розглядити перспективи свого нововведення, ідею підхопили Apple і Microsoft. В результаті первинний розробник графічного інтерфейсу вимушено покинув ринок програмного забезпечення.

Фірма Apple приховала від сторонніх розробників операційну систему своїх комп'ютерів Macintosh. Тому творці програмного забезпечення вимушено стали орієнтуватися на DOS, а потім і на Windows! В результаті початкову інтелектуальну перевагу Apple було нівельовано, а лідируюча роль на ринку програмного забезпечення перейшла до Microsoft.

Компанія IBM першою освоїла виробництво персональних комп'ютерів, фактично породивши ринок ПК. Розпорошуючи ресурси, згадана фірма, зосередившись на випуску великих обчислювальних машин, не скористалася своїми перевагами. В результаті вона наприкінці 80-х років поступилася 1-м місцем з продаж персональних комп'ютерів, позбулася третини співробітників і практично всіх прибутків.

Наведені приклади свідчать, що управлінське передбачення і інтелектуальні ресурси менеджменту відіграють не менш важливу роль, ніж професійне знання безпосередніх виробників.

Інтелектуальні ресурси (III-я складова частина нематеріальних активів, рис.1) охоплюють усі сфери діяльності компанії. В умовах інноваційної економіки все більшу роль відіграє виробництво і надійне зберігання інформації. У середовищі інтелектуального капіталу виділяються нематеріальні активи, які пов'язані з технологіями (секретні рецепти і процеси, програмне забезпечення, бази даних, специфічні послідовності дій). Як правило, найвагоміші з них захищені охоронними документами. Найчастіше, поряд з винахідниками, як об'єкт авторського права (патентовласник) виступає саме підприємство. З урахуванням розвинутої мережі дочірніх компаній, привілеї авторів вимушено закріплюються в декількох країнах.

Крім «внутрішнього» потенціалу самої компанії, її інтелектуальний капітал може формуватися за рахунок сторонніх суб'єктів шляхом легального при-

дбання технічних (творчих, селекційних) секретів виробництва, не захищених власними патентами (так званих «ноу-хау») і досягнень у вигляді ліцензійних договорів на використання запозичених патентів. Така процедура дозволяє істотно скоротити витрати на власну розробку того чи іншого виробу (процесу).

Навіть успішні фірми, які недостатньо уваги приділяють формуванню власного інтелектуального капіталу, ризикують на тривалий час бути витиснутими за межі ринку. В умовах динамічного розвитку їх пасивність виявиться на руку конкурентам. З цієї причини не витримали конкуренції такі величезні виробники як Nokia, Crysler, General Motors і цілий ряд авіакомпаній, серед яких, наприклад, британська Monarch Airlines.

Серед лідерів ринку найбільша мережа таксі в світі – Uber не володіє жодним транспортним засобом, Facebook – найпопулярніший засіб масової інформації в світі, взагалі немає штатних журналістів, Alibaba – один з найвідоміших рітейлерів, не відчуває потреби у власних складах для товарів.

Всі вони володіють істотними нематеріальними активами та використовують їх для отримання реальних фінансових вигод від своєї інтелектуальної власності.

Незважаючи на зростаюче значення та очевидну роль нематеріальних активів, при оцінці результативності інтелектуальних ресурсів виникають великі складнощі [10, 11]. В якості узагальнюючого показника, що характеризує ефективність використання інтелектуальних ресурсів фірми, можна прийняти ринкову вартість фірми. Відповідно до сучасних поглядів на інтелектуальні ресурси, саме вони є приблизною ринковою і балансовою вартістю фірми. Різниця між цими величинами і дає ринкову вартість інтелектуальних ресурсів.

У новому столітті конкурентоспроможність фірм буде визначатися інтелектуальним лідерством на ринках майбутнього, які сьогодні багато в чому тільки формуються.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В сучасних умовах вміння перетворювати інтелектуальний потенціал в активи (ліцензії, бренди, права інтелектуальної власності) буде сприяти формуванню конкурентоспроможного підприємства, отриманню реальних фінансових вигод від своєї інтелектуальної власності, сприяти інноваційному характеру розвитку підприємства.

Захист на всіх рівнях інтелектуальної власності і розумне об'єднання інтелектуальних ресурсів, перманентний процес навчання і підвищення кваліфікації працівників в цілому сприятимуть успішному розвитку інноваційного потенціалу підприємства.

Не зважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених інтелектуальній складовій ресурсів підприємства, усі автори єдині в думці, що в сучасних умовах економіки, яка заснована на знаннях, інформатизації та обмеженості «фізичних» ресурсів, роль інтелектуальної складової з часом буде зростати, а суперечки про її зміст та структурні компоненти будуть продовжуватися.

Література

1. Алиев А.А. Об оценке обеспеченности инновационных процессов внутренними ресурсами // Проблемы современной экономики. 2015. Т. 2, вып. 50. С. 151-153.
2. Каргинова М.А. Что в настоящее время следует относить к интеллектуальным ресурсам? // Современные проблемы науки и образования. – 2015. URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=17212> (дата обращения: 11.04.2019).
3. Интеллектуальный капитал: ключ к успеху в новом тысячелетии / Э.Брукинг; пер. с англ. под ред. Л.Н. Ковалик. СПб: Питер, 2001. 288 с.
4. Балашов Е.Л. Интеллектуальный капитал и деловая репутация консалтинговых компаний // Государственное управление. Электронный вестник. 2008. Т. 10, вып. 16. С. 1.
5. Зинов В.Г., Лебедева Т.Я. Инновационное развитие компании. Управление интеллектуальными ресурсами. М: Дело, 2014. 248 с.
6. BPVC Section II-Materials-Part A-Ferrous Materials Specifications BPVC-IIA – 2019. <https://www.asme.org/products/codes-standards/bpvc-ii-a-2019-bpvc-section-ii-materials-part> (дата звернення: 09.04.2019).
7. Офіційний сайт Міжнародної організації по стандартам (ISO). <https://www.iso.org> (дата звернення: 09.04.2019).
8. Гостева О.В., Акентьева Е.И. Интеллектуальные ресурсы как основа интеллектуального капитала организации // Международный научно-исследовательский журнал. 2015. Т. 37, вып. 6. С. 34-35.
9. Колесник В.І., Вігуржинська С.Ю. Проблеми мотивації персоналу на підприємствах харчової промисловості // Економіка харчової промисловості. 2018. Т. 10, Вип. 3. С. 27-32; doi:10.15673/ie.v10i3.1058 (дата звернення: 11.04.2019).
10. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: підручник. Суми: ВТД - Університетська книга, 2010. 334 с.
11. Кирилук О.М., Легчилина Е.Ю. Оценка интеллектуально-креативных ресурсов в системе управления организацией // Фундаментальные исследования. 2015. вып. 7-3. С. 595-600.

Стаття надійшла 15.04.2019
 Стаття прийнята до друку 29.04.2019
 Доступно в мережі Internet 5.07.2019

Вигуржинская С.Ю.

кандидат экономических наук, доцент

E-mail: svetlana.u@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-6624-9982

Колесник В.И.

кандидат экономических наук, доцент

кафедра управления бизнесом

Одесская национальная академия пищевых технологий

ул. Канатная, 112, м. Одеса, Украина, 65039

E-mail: brig_od@i.ua

ORCID ID: 0000-0003-3603-1303

РОЛЬ НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ В ФОРМИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье привлечено внимание к усилению роли нематериальных активов в эффективном функционировании организации и увеличения стоимости бизнеса в целом. Рассмотрены основные виды нематериальных активов и объектов интеллектуальной собственности. Показана их роль в процессе формирования инновационного развития бизнеса. Анализируется место интеллектуальных ресурсов как совокупность знаний, умений, уровня и качества образования, которые реализуются в виде получения патентов, лицензий, роста умений и квалификаций людей с целью повышения инновационной привлекательности организации. Рост роли интеллектуальных ресурсов определяется как основа креативной производственной политики, которая способствует разработке эффективной стратегии развития и конкурентоспособности предприятия. Показана взаимосвязь использования интеллектуальных ресурсов и достижения предприятием коммерческого успеха за счет внедрения широкого спектра инновационных технологий. Обращается внимание на необходимость сертификации, соот-

ветствия системы менеджмента современным требованиям и международной стандартизации изделий. Приведены примеры стратегических ошибок менеджеров и показаны последствия их некомпетентных действий на развитие компании в условиях динамического рынка. В статье подчеркивается, что способность трансформировать интеллектуальный капитал в активы (лицензии, бренды, права интеллектуальной собственности) помогает сформировать конкурентоспособное предприятие, получить реальные финансовые выгоды от его интеллектуальной собственности и обеспечить инновационный характер развития предприятия. Защита интеллектуальной собственности и рациональное сочетание интеллектуальных ресурсов, постоянный процесс обучения и повышение уровня квалификации сотрудников будут способствовать успешному развитию инновационного потенциала предприятия.

Ключевые слова: нематериальные активы, интеллектуальные ресурсы, нематериальные ресурсы, инновационное развитие.

Vihurzhynska S.

Ph.D., Associate Professor

E-mail: svetlana.u@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-6624-9982

Kolesnyk V.

Ph.D., Associate Professor

Department of Business Administration

Odessa National Academy of Food Technologies

Kanatna str., 112, Odesa, Ukraine, 65039

E-mail: brig_od@i.ua

ORCID ID: 0000-0003-3603-1303

THE ROLE OF INTANGIBLE ASSETS IN FORMATION OF INNOVATIVE DEVELOPMENT AN ENTERPRISE

The article draws attention to strengthening the role of intangible assets in the effective functioning of the organization and increasing the value of the business as a whole. The main types of intangible assets and objects of intellectual property have been considered. Their role in the process of forming innovative business development has been shown. The place of intellectual resources as a set of knowledge, skills, level and quality of education has been analyzed. They are realized in the form of obtaining patents, licenses, skills development and qualifications of people in order to increase the organization's innovative attractiveness. Increasing of the intellectual resources role is the base of the company's creative policy, which contributes to the effective strategy development for progress and competitiveness of the enterprise. The relationship between use of intellectual resources and achievement of commercial success by an enterprise through the introduction of a wide range of innovative technologies has been shown. Attention is drawn to the need for certification, compliance of the management system with modern requirements and international standardization of products. The examples of managers' strategic mistakes have been given and the results of their incompetent actions on the development of the company in a dynamic market have been shown. It was stated in the article that the ability to transform intellectual capital into assets (licenses, brands, intellectual property rights) assists to forming of a competitive enterprise, obtain real financial benefits from its intellectual property and provide the innovative character of enterprise development. The protection of intellectual property and the rational combination of intellectual resources, regular process of training and raising the level of employees' skills will contribute to the successful development of the innovative potential of enterprises.

Keywords: intangible assets, intellectual resources, intangible resources, innovative development.

References

1. Aliev, A. A. (2015). Ob otsenke obespechennosti innovatsionnyih protsessov vnutrennimi resursami. *Problemyi Sovremennoy Ekonomiki*, 2(50), 151-153.
2. Karginova, M. A. (2015). Chto v nastoyashee vremya sleduet odnosit k intellektualnyim resursam? *Covremennyye Problemyi Nauki I Obrazovaniya*, (1). Retrieved April 11, 2019, from <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=17212>

3. Bruking, E. (2001). *Intellektualnyiy kapital: Klyuch k uspehu v novom tyisyacheletii* (L. N. Kovalik, Trans.). SPb.: Piter.
4. Balashov, E. L. (2008). Intellektualnyiy kapital i delovaya reputatsiya konsaltingovyih kompaniy. *Gosudarstvennoe Upravlenie. Elektronnyiy Vestnik.*, 10(16), 1.
5. Zinov, V. G., & Lebedeva, T. Ya. (2014). *Innovatsionnoe razvitie kompanii. Upravlenie intellektualnymi resursami*. Moscow: Delo.
6. BPVC Section II-Materials-Part A-Ferrous Materials Specifications BPVC-IIA – 2019. (2019). Retrieved April 09, 2019, from [https://www.asme.org/products/codes-standards/bpvc-ii-a-2019-bpvc-section-ii-materials-part](https://www.asme.org/products/codes-standards/bpvc-ii-a-2019-bpvc-section-ii-materials-part-a-ferrous-materials-specifications)
7. Ofitsiyniy sait Mizhnarodnoi orhanizatsii po standartam (ISO). Retrieved April 09, 2019, from <https://www.iso.org>
8. Gosteva, O. V., & Akenteva, E. I. (2015). Intellektualnyie resursyi kak osnova intellektualnogo kapitala organizatsii. *Mezhdunarodnyiy Nauchno-issledovatel'skiy Zhurnal*, 37(6), 34-35.
9. Kolesnyk, V. I., & Vihurzhynska, S. Yu. (2018). Problemy motivatsii personalu na pidpriemstvakh kharchovoi promyslovosti. *Food Industry Economics*, 10(3), 27-32. doi:10.15673/fie.v10i3.1058
10. Illiashenko, S. M. (2010). *Innovatsiyni menedzhment*. Sumy: VTD - Universytetska knyha.
11. Kirilyuk, O. M., & Legchilina, E. Yu. (2015). Otsenka intellektualno-kreativnyih resursov v sisteme upravleniya organizatsiyei. *Fundamentalnyie Issledovaniya*, (7-3), 595-600.

Received 15 April 2019
Approved 29 April 2019
Available in Internet 5.07.2019

Цитування згідно ДСТУ 8302:2015

Вігуржинська С.Ю., Колесник В.І. Роль нематеріальних активів у формуванні інноваційного розвитку підприємства // Економіка харчової промисловості. 2019. Т. 11, Вип. 2. С. 71-77. doi: 10.15673/fie.v11i2.1397

Cite as APA style citation

Vihurzhynska S. & Kolesnyk V. (2019). The role of intangible assets in formation of innovative development an enterprise. *Food Industry Economics*, 11(2), 71-77. doi: 10.15673/fie.v11i2.1397